

 ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Богдана Хмельницького	Силабус навчальної дисципліни «Методика ознайомлення дітей із суспільним довкіллям»			
	Статус дисципліни: ВК 09 Внутрішньогалузева навчальна дисципліна Цикл: професійна підготовка			
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка			
Спеціальність	012 Дошкільна освіта			
Освітня програма	«Дошкільна та початкова освіта»			
Ступінь вищої освіти	Бакалавр			
Форма навчання	Денна, заочна			
Курс	3 курс			
Семестр	5			
Обсяг дисципліни	Кредити	4	Години	120
Семестровий контроль	Залік			
Викладач / -і	Степанова Наталія Михайлівна, к.філос.н., доцент			
Контактна інформація	Stepanova76@vu.cdu.edu.ua			
Кафедра	Кафедра дошкільної та спеціальної освіти			
Навчально-науковий інститут / Факультет	ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва			
Мова викладання	Українська			
Предмет навчання	Навчальна дисципліна «Методика ознайомлення дітей із суспільним довкіллям» є комплексною освітньою програмою, яка розроблена на виконання нормативно-правових документів у галузі освіти, зацентована на розвиток базових компетентностей здобувачів освіти й спрямована на підвищення психолого-педагогічної та методичної підготовки майбутніх педагогів із питань теорії та методики ознайомлення дітей із суспільним довкіллям. Здобувачі освіти мають розумітися у завданнях та змісті провідних концептуальних, базових та варіативних програмових документів з проблем ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям. Матеріали дисципліни сприяють формуванню основних якостей характеру дитини, пов'язаних із загальною культурою, вмінням комунікувати в колективі, будувати діалог, розвивають світогляд дітей, критичне мислення, творчі здібності, дослідницькі та аналітичні навички як здобувачів освіти, так і майбутніх їхніх вихованців. Результатом навчання за курсом «Методика ознайомлення дітей із суспільним довкіллям» має стати усвідомлення себе			

	гідним громадянином України, патріотом, здатним проявляти громадянську активність, жити й цивілізовано взаємодіяти в суспільстві, прагнути до вдосконалення й навчання впродовж життя, бути готовим до свідомого життєвого вибору та самореалізації.
Мета	Метою навчальної дисципліни «Методика ознайомлення дітей із суспільним довкіллям» є формування у здобувачів вищої освіти професійної компетентності в оволодінні практичними вміннями й навичками роботи з дітьми дошкільного віку для ознайомлення з суспільним довкіллям, що в цілому уналежнює компоненти, задекларовані Рамкою компетентностей для культури демократії Ради Європи як-от: цінності, поведінкові установки, практичні навички, знання та їх критичне осмислення.
Програмні результати	Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, програмними результатами вивчення дисципліни «Методика ознайомлення дітей із суспільним довкіллям» є такі: ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку. ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього, дошкільного і молодшого шкільного віку; організовувати та підтримувати провідні види дитячої діяльності відповідно до дидактичних завдань. ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами. ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти та початкової школи з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку та відповідно до вимог державних стандартів. ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

	ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку. ПР-23. Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів; дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог використання ІКТ в професійній діяльності; дотримуватися академічної доброчесності під час використання та поширення електронних освітніх ресурсів.
Компетентності	Навчальна дисципліна «Методика ознайомлення дітей із суспільним довкіллям» забезпечує формування таких компетентностей, передбачених освітньою програмою підготовки бакалаврів спеціальності: 012 Дошкільна освіта («Дошкільна та початкова освіта»). <i>Інтегральна компетентність:</i> Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання в галузі дошкільної та початкової освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього, дошкільного і молодшого шкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної й початкової освіти та характеризується комплексністю та невизначеністю умов. <i>Загальні компетентності:</i> КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії; працювати в команді. КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності. КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; усвідомлювати свої професійні можливості та діяти в межах рівня професійної підготовленості. <i>Фахові компетентності (спеціальності) (КС)</i> КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та

	наукової інформації. КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього, дошкільного і молодшого шкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага). КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку. КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу. КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці та нести відповідальність за прийнятті рішення. КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію, використовувати інформаційно-комунікативні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками; орієнтуватися в інформаційному просторі, ефективно використовувати ІКТ та електронні освітні ресурси в професійній діяльності. КС-21. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
Зміст дисципліни	Змістовий модуль 1. Методико-теоретичні засади ознайомлення дітей із суспільним довкіллям. <i>Тема 1. «Предмет, зміст, основні поняття курсу»</i> Що таке суспільне довкілля. Нормативно-правова база курсу. Наскрізні лінії курсу. Понятійний апарат. <i>(Лекція – 2 год)</i> <i>Тема 2. «Формування соціального досвіду дитини дошкільного віку»</i> Соціалізація дитини дошкільного віку. Вплив батьків, близького оточення та педагогів на соціалізацію дитини: мікро-, мезо-, макрофактори. Індивідуальність особистості. Життєві цінності й пріоритети. <i>(Лекція – 2 год, лабораторне заняття – 2 год)</i>

	<i>Тема 3. «Принципи та педагогічні умови організації освітньої роботи щодо ознайомлення дітей із суспільним довкіллям».</i> Загальнодидактичні та спеціальні принципи. Програмно-методичне і дидактичне забезпечення освітнього процесу закладу дошкільної освіти. Створення розвивального середовища для ознайомлення дітей з суспільним довкіллям. (Лекція – 2 год, лабораторне заняття – 2 год) <i>Тема 4. «Форми ознайомлення дітей із соціумом у дошкільному віці (ранній, молодший, середній, старший дошкільний вік)».</i> Методика інтегрованих занять. Екскурсії, цільові прогулянки, бесіди, свята, розваги, ігри як форми роботи з дітьми щодо ознайомлення із соціальною дійсністю. (Лекція – 2 год, лабораторне заняття – 4 год) Змістовий модуль 2. Ознайомлення дітей із суспільним довкіллям у відповідності до сфер життєдіяльності людини <i>Тема 5. «Лінія «Я – особистість».</i> Формування компетентнісного відношення до себе як особистості. Діадема «Я – фізичне та Я – суспільне» і «Я-сам / сама». Розвиток емпатії. (Лекція – 2 год, лабораторне заняття – 2 год) <i>Тема 6. «Я у суспільстві».</i> Я і моє рідне суспільне довкілля (сім'я, родина, друзі, знайомі). Моя Батьківщина. Формування уявлень дітей про працю дорослих. (Лекція – 2 год, лабораторне заняття – 4 год) <i>Тема 7. «Я – культурний / культурна».</i> Іграшка, її значення при введенні дитини у соціум. Засоби культури (усна народна творчість, література, музичне, образотворче, театральне мистецтво, народні ремесла, свята). (Лекція – 2 год, лабораторне заняття – 2 год)
Розподіл годин	Денна форма навчання Лекційні14

	Практичні/семінарські	14
	Лабораторні	12
	Самостійна робота	80
	<i>Заочна форма навчання</i>	
	Лекційні	4
	Практичні/семінарські	6
	Лабораторні	
	Самостійна робота	110
Критерії оцінювання роботи студентів	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти під час вивчення дисципліни: - підсумковим видом контролю з дисципліни є іспит. Загальна оцінка за курс становить суму балів за результати навчальних досягнень здобувача освіти під час поточного й підсумкового контролю (100 балів); - оцінку «відмінно» отримують здобувачі освіти, які виявляють системні й глибокі знання, демонструють здатність самостійно й творчо виконувати завдання, вміння застосовувати теоретичні знання до професійних ситуацій; - оцінку «добре» отримують здобувачі освіти, які засвоїли навчальну програму в повному обсязі, виконують самостійно завдання, але у своїх відповідях допускають окремі неточності; - оцінку «задовільно» отримують здобувачі освіти, які виявляють знання основного матеріалу в обсязі достатньому для здійснення виробничих функцій і здатні виконувати відповідні завдання, передбачені навчальною програмою; оцінку «незадовільно» отримують здобувачі освіти, які мають несистемні, поверхневі знання, неспроможні самостійно виконувати завдання і не виявляли наполегливості у навчально-пізнавальній діяльності.	
Матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, проектор, ноутбук, смартфон, мобільні додатки; наукова література, презентаційні матеріали, дидактичні набори.	

Список рекомендованої літератури / інтернет-ресурси / нормативні документи

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. ЗУ «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. ЗУ «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>

4. ЗУ «Про загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14#Text>
5. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
6. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80#Text>
7. Наказ МОН від 06.06.2022 №527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641». URL: <https://imzo.gov.ua/2022/06/08/nakaz-mon-vid-06-06-2022-527-pro-deiaki-pytannia-natsional-no-patriotichnoho-vykhovannia-v-zakladakh-osvity-ukrainy-ta-vyznannia-takym-shcho-v-tratyv-chynnist-nakazu-ministerstva-osvity-i-nauky-ukrainy/>

Основна

1. Білан О. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля», за заг. ред. О. Низьковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
2. Дитина: освітня програма для дітей від двох до семи років / Автор. колектив; наук. керівник В. Огнев'юк. Київ, 2016. 304 с.
3. Максимова О.О. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 175 с.
4. Марчій-Дмитраш Т.М. Ознайомлення дітей з суспільним довкіллям : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2022. 80 с.
5. Трофаїла Н. Д. (2023). Теоретичні засади словникової роботи з дітьми дошкільного віку в процесі ознайомлення дітей з суспільним довкіллям. *Актуальні питання у сучасній науці*. № 7 (13). С. 707–715.
6. Черепаня Н. І. (2016). Виховання дітей дошкільного віку у взаємодії з соціальним довкіллям. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. Вип. 1 (38). С. 319–322.
7. Шаповалова О. В. Ознайомлення дошкільників із суспільним довкіллям : навчальний посібник. Суми : СДПУ імені А.С. Макаренка, 2018. 152 с.

Додаткова

8. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі : підручник для ВНЗ. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 408 с.
9. Гарбар Л. (2003). Азбука дорожнього руху. *Дошкільне виховання*. №2. С 16–18.
10. Гніленко Н. (2007). Пожежники. *Дошкільне виховання*. № 10. С. 21–22.
11. Степанова Н. М., Єнгаличева І. В., Коваленко О. А. (2022). Європейські соціальні цінності та їх вплив на професійне становлення майбутніх педагогів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Спецвипуск. Т. 2. С. 142–145.
12. Степанова Н. М. (2022). Підготовка майбутніх вихователів: громадянськовий аспект. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія «Педагогічні науки». Випуск № 4. С. 57–62.